

Prof. dr hab. n. med. dr h. c.
Alfred Owoc

Warszawa 15.11.2024 r.

Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych,
Alergologii i Immunologii
Wydział Nauk o Zdrowiu
Warszawski Uniwersytet Medyczny

RECENZJA

rozprawy na stopień doktora nauk o zdrowiu przygotowanej przez **mgr Jolanę Stefanek** pod tytułem: „**Wpływ wprowadzenia podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych wybranych podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego**”.

Promotor **Dr hab. n. o zdr. Jan Krakowiak**, prof. Uczelni - Zakład Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska dotyczy bardzo ważnego z punktu widzenia zarządzania w ochronie zdrowia problemu, jakim jest wpływ implementacji nowych rozwiązań organizacyjno-finansowych w systemie opieki zdrowotnej w Polsce na funkcjonowanie placówek medycznych.

Podstawowe szpitalne zabezpieczenie świadczeń zdrowotnych (PSZ) w Polsce zostało wprowadzone w 2017 roku na mocy ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Reforma PSZ miała na celu zwiększenie dostępności i kompleksowości świadczeń zdrowotnych, poprawę koordynacji między różnymi poziomami opieki zdrowotnej oraz stabilizację finansową szpitali publicznych. Wprowadzono również inny model finansowania szpitali w postaci ryczaftu, który opierał się na dotychczasowym poziomie działalności placówek oraz przewidywanych potrzebach zdrowotnych populacji.

W celu uporządkowania systemu opieki szpitalnej oraz lepszego dostosowania dostępnych zasobów do potrzeb zdrowotnych ludności w poszczególnych regionach kraju, wprowadzono podział szpitali w ramach PSZ na różne poziomy zabezpieczenia, w zależności od rodzaju i złożoności oferowanych świadczeń zdrowotnych. Reforma miała również zapewnić stabilność finansową podmiotów leczniczych oraz umożliwić lepsze zarządzanie publicznymi

środkami przeznaczonymi na opiekę zdrowotną. Wprowadzenie PSZ miało przyczynić się do poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym dzięki lepszej organizacji szpitali i ich profili działalności. Ryczałtowy system finansowania miał pozwolić szpitalom na lepsze planowanie swojej działalności w dłuższej perspektywie czasowej oraz miał przyczynić się do zwiększenia efektywności zarządzania w systemie ochrony zdrowia. Nowa reforma miała za zadanie również usprawnienie koordynacji opieki pomiędzy różnymi poziomami systemu ochrony zdrowia w celu poprawy jakości świadczonych usług oraz skrócenia czasu oczekiwania na leczenie.

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska przygotowana przez mgr Jolanę Stefanek liczy 147 stron i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów głównych, bibliografii, aneksu oraz streszczenia w języku polskim i angielskim.

Doktorantka powołała się na 153 prawidłowo dobrane i aktualne pozycje piśmiennictwa.

We wstępie Autorka uzasadniała wybór problematyki rozprawy doktorskiej, krótko scharakteryzowała najważniejsze założenia reformy systemu ochrony zdrowia, która była główną determinantą prowadzonych przez Doktorantkę analiz, przedstawiła cel pracy oraz cztery hipotezy badawcze.

Jako główny cel dysertacji magister Jolanty Stefanek przyjęła ocenę finansowej efektywności wybranych podmiotów leczniczych po włączeniu ich do systemu PSZ, z uwzględnieniem wskaźników ekonomicznych zdefiniowanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 12 kwietnia 2017 roku w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Do tak sformułowanego celu głównego Doktorantka wyznaczyła następujące hipotezy badawcze:

1. Wprowadzenie PSZ przyczyniło się do poprawy zyskowności podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego, co znajduje odzwierciedlenie we wzroście wskaźnika zyskowności netto i zyskowności działalności operacyjnej i zyskowności aktywów. Zakłada się, że stabilne i gwarantowane finansowanie w ramach PSZ pozytywnie wpłynęło na zdolność tych podmiotów do generowania zysków, co pozwala na bardziej efektywne zarządzanie zasobami i planowanie inwestycyjne.
2. Implementacja PSZ pozytywnie wpłynęła na płynność finansową podmiotów leczniczych, co skutkowało wyższymi wskaźnikami bieżącej i szybkiej płynności. Oczekuje się, że

włączenie do PSZ zapewniło stabilne przepływy finansowe, które pozwoliły na terminowe regulowanie zobowiązań i lepsze zarządzanie środkami obrotowymi.

3. Podmioty lecznicze objęte PSZ wykazują lepszą efektywność zarządzania należnościami i zobowiązaniami, co przejawia się w krótszym okresie rotacji należności i zobowiązań.
4. Hipoteza ta zakłada, że system PSZ wpłynął na poprawę efektywności operacyjnej w zakresie zarządzania kapitałem obrotowym, co przełożyło się na krótsze okresy spłaty zobowiązań oraz uzyskiwania należności.
5. Poziom zadłużenia aktywów w spółkach prawa handlowego objętych PSZ jest niższy, co przyczynia się do poprawy ich wypłacalności i stabilności finansowej. Włączenie do PSZ mogło przyczynić się do zmniejszenia potrzeby zaciągania długów przez te podmioty, dzięki czemu ich wypłacalność uległa poprawie.

Hipotezy zostały sformułowane poprawnie i odpowiadają wyznaczonym celom rozprawy doktorskiej.

W dwóch kolejnych rozdziałach teoretycznych mgr Jolanta Stefanek przedstawiła podstawowe zagadnienia związane z działalnością spółek prawa handlowego w systemie ochrony zdrowia. Przedstawiła najważniejsze założenia reform i ewolucję polskiego systemu ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem formy właścicielskiej podmiotów udzielających świadczeń opieki zdrowotnej. Scharakteryzowała kluczowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe niezbędne do sporządzania analizy i prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów leczniczych. W części teoretycznej rozprawy przedstawione zostały również reformy systemów ochrony zdrowia w wybranych krajach europejskich.

Część teoretyczna stanowi dobre wprowadzenie do analiz przedstawionych w kolejnych rozdziałach recenzowanej dysertacji.

W kolejnym rozdziale Autorka przedstawiła metodologię prowadzonych na potrzeby rozprawy doktorskiej analiz.

Badanie było przeprowadzone w województwie łódzkim i mazowieckim na podstawie danych pochodzących z lat 2017-2018 z 18 szpitali prowadzonych jako spółki handlowe należące do sieci PSZ. W celu przeprowadzenia analizy wskaźników efektywności finansowej mgr Jolanta Stefanek zastosowała takie metody badawcze jak analiza finansowa, wywiady z menedżerami jednostek oraz analiza danych jakościowych i ilościowych.

Na potrzeby realizacji celów pracy Doktorantka analizowała następujące wskaźniki: płynności bieżącej, płynności szybkiej, zyskowności netto, zyskowności operacyjnej, zadłużenia aktywów, wypłacalności, rotacji należności, rotacji zobowiązań.

Analizowane dane zestawiono w celu porównania korelacji wskaźników przed i po wprowadzeniu PSZ. W tym celu obliczono współczynnik korelacji między poszczególnymi wskaźnikami dla każdego roku, aby ocenić zmiany w ich wzajemnych zależnościach. Do obliczenia korelacji zastosowano współczynnik korelacji Pearsona. Po obliczeniu współczynników korelacji dla par wskaźników było możliwe zidentyfikowanie relacji między różnymi wskaźnikami oraz ocenienie, czy wprowadzenie PSZ roku miało wpływ na te zależności.

Metodologia badania, metody analizy statystycznej oraz dobór analizowanych wskaźników w opinii recenzenta są prawidłowe.

W kolejnym rozdziale Doktorantka przeprowadziła analizę zebranego materiału empirycznego. Wyniki zostały zaprezentowane w formie opisowej, w postaci 5 prawidłowo i czytelnie przygotowanych tabel i 9 wykresów. Całość wyników przedstawiona jest w sposób czytelny i uporządkowany merytorycznie. Autorka podsumowała wyniki prowadzonych analiz prawidłowo sformułowanymi wnioskami.

Ostatni rozdział recenzowanej rozprawy doktorskiej zawiera podsumowanie i omówienie wyników, dyskusję oraz rekomendacje. Autorka dokonała weryfikacji postawionych hipotez oraz sformułowała sześć rekomendacji dotyczących poprawy kondycji finansowej szpitali w systemie ryczałtowym.

Ponadto, na podstawie wniosków z przeprowadzonego badania oraz niewątpliwej znajomości realiów funkcjonowania polskiego systemu ochrony zdrowia Autorka zdecydowała się również na sformułowanie ośmiu trafnych rekomendacji dla rozwiązań systemowych odnoszących się do najważniejszych problemów, z którymi boryka się system ochrony zdrowia w Polsce.

W strukturze omawianego rozdziału znajduje się również ciekawa dyskusja oparta o prawie 50 trafnie dobranych pozycji piśmiennictwa, w której mgr Jolanta Stefanek odnosi się do wyników analiz sytuacji polskiego systemu ochrony zdrowia prowadzonych przez innych autorów oraz instytucje. W opinii recenzenta dyskusja powinna stanowić osobny rozdział w pracy, a nie być umieszczona w strukturze rozdziału zatytułowanego „Omówienie wyników badania”.

Podsumowując, przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Jolanty Stefanek stanowi oryginalny wkład do nauki, a Doktorantka udowodniła, że potrafi samodzielnie i umiejętnie zaplanować badanie naukowe oraz analizować zebrany materiał badawczy. Pragnę podkreślić, że na szczególne uznanie zasługuje wysoka wartość praktyczna dysertacji. Wyniki przeprowadzonych analiz, a przede wszystkim płynące z nich wnioski i rekomendacje stanowią szczególnie wartościowe źródło informacji dla osób podejmujących decyzje w sprawie założeń kolejnych reform polskiego systemu opieki zdrowotnej, szczególnie w zakresie wsparcia działalności szpitali-spółek. Ponadto, uzyskane dane stanowią obiektywną ocenę funkcjonowania ryczału jako metody rozliczania świadczeń w kontekście zmiennych potrzeb zdrowotnych polskiego społeczeństwa i sytuacji gospodarczej państwa.

Rozprawa doktorska mgr Jolanty Stefanek pod tytułem „Wpływ wprowadzenia podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych wybranych podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego” spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.).

W związku z powyższym przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie mgr Jolanty Stefanek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

